7740

003 **Nazwisko** GNYŚ **Imiona** WŁADYSŁAW **lat życia** 89

004 **Pseudonim** .....

006 **z domu** ..... **Rodzice** Jan i Marianna

008 **Data urodzenia** 24.8.1910 **Miejscowość** SARNÓW

010 **Data śmierci** 28.2.2000 **Miejscowość** ST. CATERINES - KANADA

012 **Pogrzeb/~~Spopielenie~~** ..... **Adres Cmentarza** MOUNT OSBORNE - BEANSVILLE ONT.

..... **Nr. grobu** .....

026 **Źródła:** ..... **Nekrolog** 2 / 16.3.00 D.P

Ankieta .....

Lista Stowarzyszenia .....

Grodziska .....

Suchecitz .....

Inne 20.3.00 D.P. KSPOM

029 **Wyznanie** .....

030 **Jednostka wojskowa** .....

032 **Rodzaj wojska** P.S.P.

033 **Stopień wojskowy** PŁK. PILOT

034 **Odznaczenie** P.R., 3 x K.W., C. DE G.

036 **Zawód** .....

038 **Tytuły naukowe** .....

042 **Instytucje** .....

044 **Obozy** .....

046 **Słowo kluczowe** .....

Karta Rejestracyjna Archiwum Osobowe Emigracji. Biblioteka Polska w Londynie.

D. P. 16.3.2000

Ś. † P.

WŁADYSŁAW GNYŚ

płk-pilot Polskich Sił Powietrznych,
uczestnik kampanii wrześniowej, francuskiej i Bitwy o Wlk. Brytanię,
Kawaler Orderu Virtuti Militari kl. V,
odznaczony Komandorią z gwiazdą Orderu Polonia Restituta,
3-krotnie Krzyżem Walecznych i Croix de Guerre.
Urodzony 24 sierpnia 1910 r. w Sarnowie,
zmarł 28 lutego 2000 r. w St. Catherines, Ontario, Kanada.
Pochowany został 2 marca 2000 r.
na cmentarzu Mount Osborne w Beansville, Ontario.

Cześć Jego pamięci!

FUNDACJA STOWARZYSZENIA LOTNIKÓW POLSKICH W WIELKIEJ BRYTANII

8797

St. Catherines
nada,
w Gnyś,
y zniszczył
ty Luftwaffe
owej; zostały
eśnia o świecie
usza.

2000

2000

dysław Gnyś
pogromca Luftwaffe

t. Catherines,
w st. spocz.
który znisz-
oty niemiec-
Władysław
910 r. w m.
ko drugie z
Marianny.
w wstąpił do lotnictwa w
przechodząc przez pierwsze
dwa lata szkolenie unitarne, a następnie wyszkolenie pilotażowe w Lotniczej Szkole Strzelania i Bombardowania w Grudziądzu. W 1934 r,, po ukończeniu kursu myśliwskiego, przydzielono go do 4. Pułku Lotniczego w Toruniu. Następnego roku odkomenderowano go do Dęblina jako instruktora pilotażu. W 1938 r. poszedł do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie, gdzie w 1939 r. promowano

Władysław Gnyś

029 **Wyznanie** .....

030 **Jednostka wojskowa** .....

032 **Rodzaj wojska** P.S.P.

033 **Stopień wojskowy** PŁK. PILOT

034 **Odznaczenie** P.R., 3 x K.W., C. DE G.

036 **Zawód** .....

038 **Tytuły naukowe** .....

042 **Inst...cje** .....

.....

...zowe .....

...rchiwum Osobowe Emigracji. Biblioteka Polska w Londynie.

...skiej podczas jej operacji w Czeczenii. Wedł...
Moskwy, od początku września ub.roku zgin...
rosyjskich sił zbrojnych.

Nowy premier Białorusi

Zgodnie z przewidywaniami i za aprobatą Aleksandra ...
izba niższa białoruskiego parlamentu zaakceptowała jed...
ira Jarmoszyna na stanowisko premiera. Jarmos...
da w Radzie Republiki – izbie wyższej białorus...
przez Łukaszenkę po rozwiązaniu przez ...
ja nadal uznawana jest przez demo...
organ władzy ustawodaw...
premier jest świet...
kcję burmi...

Dnia 28 lutego zmarł w St. Catherines w Ontario, Kanada, **płk. Władysław Gnyś**, pilot myśliwski, który zniszczył dwa pierwsze samoloty Luftwaffe w drugiej wojnie światowej; zostały one zestrzelone 1 września o świcie w rejonie Olkusza.

D.P. 2.3. 2000

2000

...dysław Gnyś
...pogromca Luftwaffe

...t. Catherines, ...w st. spocz. ...który znisz... ...oty niemiec... Władysław ...910 r. w m. ...ko drugie z ... Marianny. Władysław wstąpił do lotnictwa w 1931 r., przechodząc przez pierwsze dwa lata szkolenie unitarne, a następnie wyszkolenie pilotażowe w Lotniczej Szkole Strzelania i Bombardowania w Grudziądzu. W 1934 r,, po ukończeniu kursu myśliwskiego, przydzielono go do 4. Pułku Lotniczego w Toruniu. Następnego roku odkomenderowano go do Dęblina jako instruktora pilotażu. W 1938 r. poszedł do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie, gdzie w 1939 r. promowano ...

Władysław Gnyś ...rozbity

Władysław Gnyś
pierwszy pogromca Luftwaffe

28 lutego br. zmarł w St. Catherines, Ontario (Kanada), płk w st. spocz. Władysław Gnyś – pilot, który zniszczył dwa pierwsze samoloty niemieckie w II wojnie światowej. Władysław Gnyś urodził się 24.08.1910 r. w m. Sarnów w Radomskiem, jako drugie z ośmiorga dzieci Jana i Marianny. Władysław wstąpił do lotnictwa w 1931 r., przechodząc przez pierwsze dwa lata szkolenie unitarne, a następnie wyszkolenie pilotażowe w Lotniczej Szkole Strzelania i Bombardowania w Grudziądzu. W 1934 r,, po ukończeniu kursu myśliwskiego, przydzielono go do 4. Pułku Lotniczego w Toruniu. Następnego roku odkomenderowano go do Dęblina jako instruktora pilotażu. W 1938 r. poszedł do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie, gdzie w 1939 r. promowano go na podporucznika (XII Promocja). Otrzymał przydział służbowy do 121. Eskadry Myśliwskiej 2. Pułku Lotniczego, która przy mobilizacji weszła w skład Lotnictwa Armii Kraków.

1 września rano przyziemna mgła i niskie chmury poważnie ograniczyły działania Luftwaffe. Względnie dobra pogoda nad południowo-zachodnią Polską spowodowała, że jeden z pierwszych jej ciosów spadł na lotnisko Rakowice w Krakowie. Myśliwce Armii Kraków zaczęły się podrywać z polowego lotniska Balice na odgłos bombardowania i zostały znienacka zaatakowane z tyłu przez powracających już Niemców. Dowódca 121. Eskadry Myśliwskiej, kpt. pil. Mieczysław Medwecki, został śmiertelnie ugodzony, a jego boczny, ppor. Władysław Gnyś, wywinął się z wiązki ognia tuż nad ziemią i ruszył samotnie w pościg za nieprzyjacielem. W rejonie Olkusza dopadł dwa Dorniery Do 17 i zaatakował, przenosząc celne serie z jednej maszyny na drugą. Oba bombowce runęły na ziemię w m. Żurada około godz. 06.30. Było to pierwsze zwycięstwo lotnika polskiego – i alianckiego – nad Luftwaffe w II wojnie światowej*).

Władysław Gnyś w czasie służby w RAF

znańskim. Po wykonaniu 140 lotów bojowych odszedł na odpoczynek 30.01.42, obejmując funkcję oficera operacyjnego. W grudniu 1942 powrócił do latania w 302. Dywizjonie. W lutym 1943 r. został przeniesiony do 316. Dywizjonu Warszawskiego jako dowódca eskadry, a następnie – w sierpniu – przeszedł do 309. Dywizjonu Ziemi Czerwieńskiej, skąd po ukończeniu drugiej tury bojowej odszedł w końcu roku do dowództwa 131. Skrzydła Myśliwskiego.

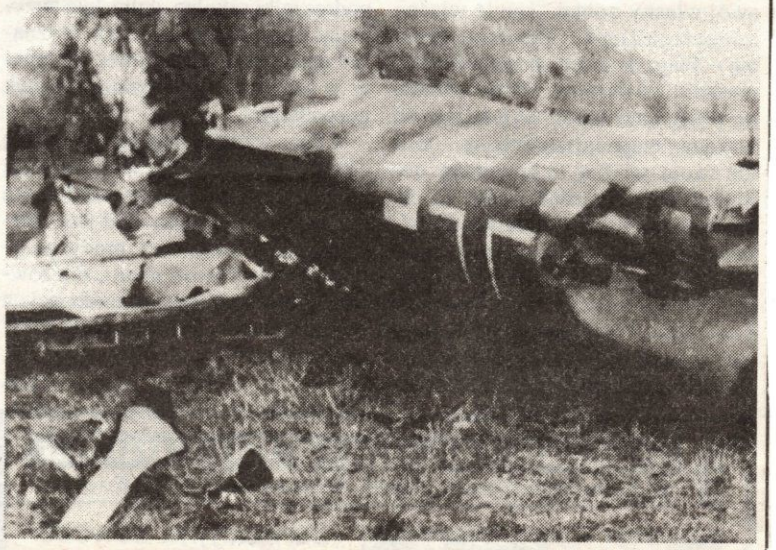
25.08.1944 r., w stopniu kapitana, otrzymał nominację na dowódcę 317. Dywizjonu Wileńskiego i dwa dni później został zestrzelony prowadząc Dywizjon do akcji. Ranny, z kulą pod sercem, dostał się do niewoli, z której wkrótce zbiegł przy pomocy francuskiego ruchu oporu i powrócił do Dywizjonu, ale musiał odejść do szpitala i więcej mu latać nie pozwolono. Po wojnie ukończył studia ekonomiczne i w 1947 r. wyemigrował do Kanady. Władysław poślubił Barbarę Simmons w maju 1941 r. Wychowali czworo dzieci: trzech synów i córkę. Władysław Gnyś był odznaczony

Szczątki jednego z dwóch Dornierów, które, zestrzelone przez Gnysia, rozbiły się w m. Żurada koło Olkusza 1 września ok. godz. 6.30. Były to pierwsze samoloty Luftwaffe zniszczone w czasie II wojny światowej

zaatakowane z tyłu przez powracających już Niemców. Dowódca 121. Eskadry Myśliwskiej, kpt. pil. Mieczysław Medwecki, został śmiertelnie ugodzony, a jego boczny, ppor. Władysław Gnyś, wywinął się z wiązki ognia tuż nad ziemią i ruszył samotnie w pościg za nieprzyjacielem. W rejonie Olkusza dopadł dwa Dorniery Do 17 i za-

otrzymał nominację na dowódcę 317. Dywizjonu Wileńskiego i dwa dni później został zestrzelony prowadząc Dywizjon do akcji. Ranny, z kulą pod sercem, dostał się do niewoli, z której wkrótce zbiegł przy pomocy francuskiego ruchu oporu i powrócił do Dywizjonu, ale musiał odejść do szpitala i więcej mu latać nie pozwolono. Po

Szczątki jednego z dwóch Dornierów, które, zestrzelone przez Gnysia, rozbiły się w m. Żurada koło Olkusza 1 września ok. godz. 6.30. Były to pierwsze samoloty Luftwaffe zniszczone w czasie II wojny światowej

atakował, przenosząc celne serie z jednej maszyny na drugą. Oba bombowce runęły na ziemię w m. Żurada około godz. 06.30. Było to pierwsze zwycięstwo lotnika polskiego – i alianckiego – nad Luftwaffe w II wojnie światowej*).

We wrześniu 1939 r. Władysław wykonał dziewięć lotów bojowych, następnie ewakuował się do Rumunii i przedostał do Francji, gdzie, walcząc w kluczu por. pil. Kazimierza Bursztyna, zestrzelił zespołowo trzy samoloty nieprzyjacielskie i uszkodził jeden. Po upadku Francji przybył do Wlk. Brytanii i w czasie Bitwy o Anglię walczył w 302. Dywizjonie Powojnie ukończył studia ekonomiczne i w 1947 r. wyemigrował do Kanady. Władysław poślubił Barbarę Simmons w maju 1941 r. Wychowali czworo dzieci: trzech synów i córkę. Władysław Gnyś był odznaczony Krzyżem Virtuti Militari i czterokrotnie Krzyżem Walecznych. W 1999 r. Prezydent Kwaśniewski nadał mu Komandorię z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i stopień pułkownika.

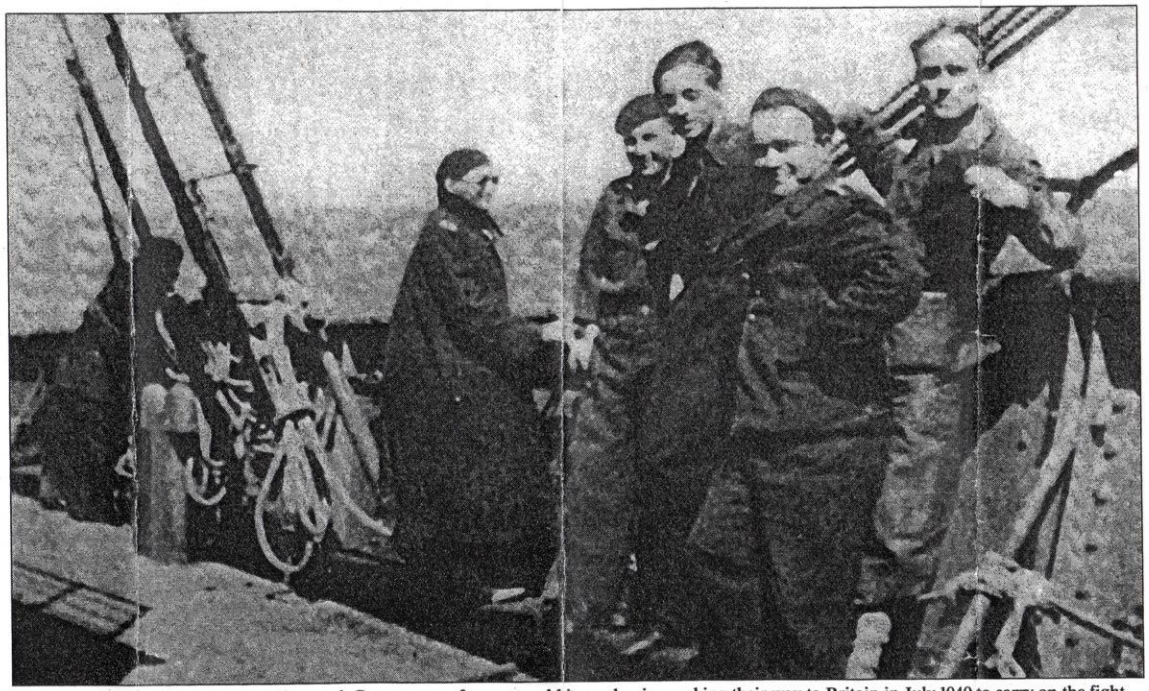
Jerzy B. Cynk

*) Około pół godziny później por. pil. Aleksander Gabszewicz zestrzelił He 111 koło Warszawy. Był to pierwszy samolot zniszczony przez Brygadę Pościgową broniącą Warszawy.

Szanowny Panie Doktorze,
Zeteszam kopię obituary ktorą napisałem dwa dni temu i Times puścił
OLIZAR

WLADYSLAW GNYS

Polish fighter pilot who shot down the first German aircraft of the war and then came to England to join in the Battle of Britain

At sea between Casablanca and Liverpool: Gnys, centre of group, and his mechanics, making their way to Britain in July 1940 to carry on the fight

After fighting the Germans in the air in Poland from day one of the Second World War and then helping to defend French airspace during the German invasion of May 1940, Wladyslaw Gnys became one of the 145 Polish pilots who reached these shores and participated in the Battle of Britain. He later went on to serve with the RAF's redoubtable Polish fighter squadrons for the rest of the war.

When Germany began its air attacks in support of its Blitzkrieg on Poland at 5am on September 1, 1939, Gnys was serving with 121 Fighter Squadron in the Crakow area, flying the obsolescent open-cockpit PZLIIc fighter. With its high-wing configuration and fixed undercarriage, this was an aircraft which had more in common with the RAF's Lysander army co-operation aircraft than with the German and British interceptor fighters of the day. Taking to the air at dawn, Gnys was nevertheless soon at grips with the enemy and, using the PZL's extraordinary manoeuvrability, he scored the first two Allied kills of the war. Two German Do17 bombers fell to his guns that day, shot down in flames as they returned from a raid on Crakow.

Born in 1910 at Sary in the Kielce region of Poland, then part of the Russian Empire, Gnys had served in the Polish Air Force from the early 1930s, both as a fighter pilot and flying instructor at the Polish Air Force Academy at Deblin.

At the opening of the Polish campaign his squadron was part of III/2 Fighter Division which operated in support of the Crakow Army. The squadron — and indeed the entire Polish Air Force — took a heavier toll of German bombers than popular opinion generally allows. Dispersed to well camouflaged airstrips at the outset of the campaign, they were able, in spite of heavy losses, to fly missions almost until the end of the campaign. But as the Wehrmacht overran its airstrips one by one, the air force found it more difficult to keep its aircraft flying.

When Poland's fate was sealed by the Soviet "back-door" invasion on September 17, Gnys, like many other Polish fighting men, escaped across the frontier Poland then had with Romania. From there he made his way back to France, where General Sikorski was reforming Poland's fighting forces. There Gnys and other Polish airmen were retrained on French aircraft in time to play their part in the Battle of France.

They were then formed into a Polish cadre attached to the Armée de l'Air's Groupe de Chasse III/I. For Gnys, as for most of his compatriots, May 10, 1940 was an experience of Blitzkrieg for the second time round, and he was soon heavily engaged against German aircraft attacking French troops, bridges and gun emplacements. During these operations he shot down another bomber. Gnys was awarded the Croix de Guerre avec Palme.

The defeat of France meant yet another move for the Polish forces, who were determined to keep on fighting the German foe, provided they could find a base from which to carry on their war. By this time Britain was the only remaining bastion of defence. Gnys and many of his compatriots escaped from France and made their way to North Africa. There, they went first to Algiers from where they made their way to Casablanca. From there this resourceful group of refugees of war took ship for Britain, arriving in Liverpool on July 14, 1940.

Gnys was posted to 302 "Poznan" Squadron, flying Hurricanes from Northolt. By this time the Polish pilots had more continuous experience of combat than any other Allied airmen, and 302 and its sister squadron, 303 "Warsaw-Kosciusco" Squadron, were able to make an immediate contribution to the Battle of Britain — the latter emerging as the RAF's top scorer by the end of it.

Gnys was rested from operations in January 1942, but after a spell of Ops Room duty, he was back on combat flying with 302 Squadron by December that year, flying fighter sweeps and convoy escorts. Early in 1943 he was appointed a flight commander in 316 "Warsaw" Squadron, and in August 1944 he was given command of 317 "Wilno" Squadron, flying fighter and fighter-bomber missions over the invading Allied armies in France.

At the end of August, while he was flying a sortie over the Seine, his Spitfire was damaged by flak and he was forced to crash-land it. As he made for the cover of a nearby wood he was fired on by German infantry and severely wounded. On his way to a German field hospital in a nearby chateau he nearly lost his life on two occasions from Allied strafing attacks, delivered by squadrons of American 9th Air Force Thunderbolts and RAF Mosquitoes. The German soldiers escorting him suffered heavy casualties from these attacks and for a moment he was in some danger of being lynched. Ironically, the intervention of a young SS officer — who did not know, from his RAF uniform, that he was a Pole — saved him from this fate.

He was not to be a prisoner for long. After a short interval the hospital was captured by a French Resistance unit, and he was flown back to a hospital in England. He later served at Polish Air Force HQ and at HQ Fighter Command as a liaison officer. He ended the war with the Polish Cross of Valour and the Polish Virtuti Militari.

The Polish squadrons of the RAF — ten of fighters and four of bombers — were disbanded in 1946. But for the Poles — nearly 200,000 of all arms — who had fought alongside their British allies there was to be no heroes' return to their country. Most chose not to go back to a Poland by then dominated by the Soviet Union. Gnys emigrated to Canada, where he took up farming and published his memoirs, *The First Kill*, in 1982.

His wife Barbara, whom he had met a dance at The Orchard in Ruislip, a favourite haunt of Northholt-based Polish fighter pilots, predeceased him. He is survived by three sons and a daughter.

Wladyslaw Gnys, Polish wartime fighter pilot, was born on August 24, 1910. He died in St Catherine's, Ontario, on February 28 aged 89.

:: Polska 1939
:: Francja 1939-40
:: Wielka Brytania 1940-46
:: Związek Radziecki, Bliski Wschód i Włochy 1941-46
:: US Army Air Forces 1943-45
:: Front wschodni 1943-45
:: Wojenne relacje lotników
:: Życiorysy lotników polskich
:: Loty bojowe i operacyjne
:: Cmentarze wojenne
:: Szkoła Podchorążych Lotnictwa 1928-39
:: „Lista Bajana"
:: „Lista Krzystka"
:: Pozostałe artykuły i galerie
:: Podziękowania i źródła
:: Księga gości (dopisz się!)
:: O stronie/kontakt
:: Linki

Władysław Gnyś

Władysław Gnyś przyszedł na świat 24 sierpnia 1910 r. w miejscowości Sarnów na Kielecczyźnie. Jego rodzice (Jan i Marianna z domu Burza) posiadali dwa młyny oraz sporo ziemi, jednak w czasie I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej wiele z dobytku stracili. Młody Władysław uczęszczał do szkoły powszechnej w Sarnach, potem rodzice przenieśli go do szkoły z internatem w Radomiu. Po ukończeniu szkół Gnyś powrócił na gospodarstwo i wraz z bratem prowadził młyn, zajmował się uprawą buraków cukrowych i hodowlą karpii. Jesienią 1931 r. zgłosił się do wojska. Przez pierwsze dwa lata przechodził ćwiczenia ogólnowojskowe, jednocześnie uczęszczając do szkoły wieczorowej, celem zdobycia matury. W 1933 r. skierowany został do Grudziądza na kurs pilotażu, po którego zakończeniu otrzymał przydział do 4 pułku lotniczego w Toruniu. 20 września 1936 r. został przyjęty do Szkoły Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy. W 1938 r., po zdaniu egzaminu maturalnego, jako sierżant podchorąży został przyjęty na III rok, jednak w związku z likwidacją bydgoskiego ośrodka trafił na III rok do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. 15 czerwca 1939 r., przydzielony został do 121 eskadry myśliwskiej 2 pułku lotniczego w Krakowie.

1 września 1939 r. ok. 7.00 Gnyś wystartował z dowódcą III/2 Dyonu Myśliwskiego, kpt. Medweckim, na przechwycenie niemieckich bombowców, które wracały znad Krakowa. Chwilę po starcie kpt. Medwecki został zestrzelony przez Ju 87 (pilotem był Frank Neubert; uzyskał on pierwsze zwycięstwo w II wojnie światowej), zaś Gnyś uciekł Niemcom i wykonał lot patrolowy. W okolicach Olkusza napotkał dwa bombowce Do 17, które ostrzeliwał aż do rozbicia w miejscowości Żurada. W ten sposób Polak został pierwszym alianckim pilotem, który uzyskał zwycięstwo powietrzne w II wojnie. Szczątki dwóch Dornierów zostały zabrane przez polski wywiad, a niektóre ich elementy przetrwały do dzisiaj. W ciągu dalszych dni wojny Gnyś także wykonywał loty bojowe, jednak nie odniósł więcej zwycięstw. 17 września w dniu sowieckiej agresji doznał poważnego zakażenia pokarmowego. Został ewakuowany do Rumunii samochodem eskadry, potem dzięki pomocy Polaków i rumuńskich cywili wykurował się przez Bukareszt przedostał się do portowego miasteczka Bałczik nad Morzem Czarnym. 15 października zaokrętował się na statek "Aghios Nikolaos" i przez Bejrut dopłynął do Marsylii.

Gnyś znalazł się w grupie 21 polskich pilotów, wysłanych 7 stycznia 1940 r. do Montpellier na przeszkolenie. Po jego zakończeniu został przydzielony do klucza por. Kazimierza Bursztyna (trzecim pilotem był ppor. Władysław Chciuk). 27 marca 1940 r. odchodzących na front lotników pożegnał w Lyon-Bron Naczelny Wódz, gen. Władysław Sikorski (piloci na lotnisko francuskiej jednostki Groupe de Chasse III/1 przybyli jednak dopiero 29 marca). 12 maja 1940 r. w locie na przechwycenie wrogiej formacji bombowej trzej Polacy ostrzelali i ciężko uszkodzili He 111, który z zabitym tylnym strzelcem wodował przymusowo koło Antwerpii. W tym samym locie Gnyś zaatakował jeszcze samotnie pojedynczego Heinkla i uszkodził go. 16 maja ponownie trójka pilotów (tym razem Francuz por. Marche, Chciuk i Gnyś) zestrzeliła niemiecki samolot, Do 17 (przyznano po 1/3 zwycięstwa). 25 maja Bursztyn, Gnyś i Chciuk walczyli samotnie z 14 Messerschmittami. W locie tym zginął por. Bursztyn, zestrzelony został również niemiecki myśliwiec. Podobnie jak w przypadku dwóch poprzednich zwycięstw przyznano po 1/3 zwycięstwa, ze względu na niemożliwość ustalenia, kto zestrzelił wroga (walka odbywała się w dużym zamieszaniu). Po śmierci por. Kazimierza Bursztyna Gnyś objął dowództwo klucza, który do końca kampanii francuskiej nie stoczył już poważniejszych walk. 21 czerwca Polacy odjechali do Port Vendres, skąd statkiem odpłynęli do Oranu. Do Casablanki dotarli drogą lądową, potem angielskim statkiem przez Gibraltar do Anglii. Do liverpoolskiego portu wpłynęli 14 lipca 1940 r.

Po krótkim pobycie w Blackpool, w połowie sierpnia 1940 r., Gnyś trafił do 302 dywizjonu. Przez ponad rok latał na Hurricane'ach i Spitfire'ach, nie odnosząc zwycięstw. 30 stycznia 1942 roku przeszedł do pracy w naziemnym stanowisku dowodzenia 302 (potem 303) dywizjonu. W grudniu 1942 r. powrócił do lotów w 302 dywizjonie. 10 lutego 1943 r. przeniesiony został do 316 dywizjonu na dowódcę eskadry, a od sierpnia 1943 r. latał jako dowódca eskadry w 309 Dywizjonie "Ziemi Czerwińskiej". W październiku 1943 r. przydzielony został do sztaby 84 Grupy Myśliwskiej, gdzie pełnił rolę polskiego oficera łącznikowego.

27 sierpnia 1944 r. Gnyś objął dowództwo 317 Dywizjonu "Wileńskiego. Tego samego dnia poprowadził 12 Spitfire'ów tej jednostki na bombardowanie wojsk niemieckich na południe od Rouen. W czasie ataku został trafiony w silnik przez obronę przeciwlotniczą. Wylądował w przesiece leśnej, mocno rozbijając samolot. Po opuszczeniu maszyny został ostrzelany przez żołnierzy Waffen-SS i trafiony w plecy. Rannego Polaka Niemcy zabrali do szpitala. Przeprowadzona przez chirurga próba wyjęcia kuli zakończyła się niepowodzeniem, gdyż (jak później wykazało prześwietlenie) pocisk utkwił tak głęboko, że ostatecznie pozostawiono go tam i Gnyś do końca życia chodził z kawałkiem metalu w ciele. Parę dni potem Niemcy rozpoczęli odwrót i ewakuację szpitala. Zostali zaskoczeni przez francuskich partyzantów, którzy oswobodzili Gnysia i, po nadejściu wojsk alianckich, przekazali go Anglikom. Gnyś samolotem został przetransportowany do Anglii, do szpitala w Swindon.

Po zakończeniu rekonwalescencji, w marcu 1945 r. Gnyś przyjęty został do Wyższej Szkoły Lotniczej w Weston-super-Mare. Po jej ukończeniu we wrześniu 1945 r. trafił do sztabu Fighter Command. Pozostał tam do rozwiązania Polskich Sił Powietrznych. Za zasługi wojenne odznaczony został Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (nr 10766), trzykrotnie Krzyżem Walecznych oraz - za kampanię francuską - Croix de Guerre. Posiadał polski stopień kapitana i angielski Squadron Leadera.

W 1947 r. mimo proponowanego długoletniego kontraktu z RAF zdecydował się na demobilizację i wyjazd do Kanady, który nastąpił 15 marca 1948 r. z portu Southampton. Gnysiowie zakupili farmę w pobliżu miejscowości Vinemount i zajęli się uprawą roli. W 1951 r. odsprzedali farmę i przeprowadzili się do miasteczka Grimsby. Władysław podjął pracę w zakładach samochodowych Studebakera, a jego żona Barbara prowadził hodowlę rasowych psów. W 1965 r. Gnyś po raz pierwszy od zakończenia wojny odwiedził Polskę. W 1982 r. Barbara wydała biografię męża pt. "First Kill" (polski wydanie z 1996 r. "Pierwsze spotkanie"). W 1989 r. Gnyś otrzymał list od Franka Neuberta, niemieckiego pilota, który zestrzelił 1 września 1939 r. kpt. Medweckiego. 31 sierpnia 1989 r. zaaranżowano spotkanie dwóch pierwszych zwycięzców powietrznych z II wojny światowej, które nagłośniły kanadyjskie media. Polak i Niemiec publicznie nazwali się przyjaciółmi, co nie we wszystkich kręgach spotkało się z dobrym przyjęciem.

Po raz kolejny Gnyś odwiedził Polskę w 1996 r. Zaproszony został przez kpt. pil. Stanisława Majcherczyka, prezesa Klubu Seniorów Lotnictwa w Katowicach. Do zaproszenia doszło w dość osobliwych okolicznościach: otóż w Polsce sądzono powszechnie, że Władysław Gnyś zmarł w roku 1983 w Kanadzie. Majcherczyk postanowił odnaleźć rodzinę pilota i zaprosić ją do Żurady, na uroczyste obchody rocznicy zwycięstwa. Okazało się, że Władysław Gnyś żyje i ma się całkiem dobrze. 19 czerwca 1996 r. przybył do Polski i odwiedził m.in. rodzinny Sarnów, Katowice, Kraków oraz Olkusz i Żuradę. W Żuradzie brał udział w uroczystości nadania swojego imienia tamtejszej szkole podstawowej, a w Olkuszu przyjął honorowe obywatelstwo miasta. W 1998 r. pilota w Pałacu Prezydenckim gościł prezydent Kwaśniewski z żoną, a w 1999 r. w Niagara Falls w stanie Nowy Jork Gnyś przyjął Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski oraz awans na pułkownika. Władysław Gnyś zmarł 28 lutego 2000 r. w wieku 89 lat. Spoczął na cmentarzu Mount Osborne w Beanville w Kanadzie.

Data	Samolot	Jednostka	Zniszczony na pewno	Zniszczony prawdo-podobnie	Uszkodzony
01.09.1939	P.11c, nr "5"	121 eskadra	Do 17		
01.09.1939	P.11c, nr "5"	121 eskadra	Do 17		
12.05.1940	MS-406	Groupe de Chasse III/1	1/3 x He 111		
12.05.1940	MS-406	Groupe de Chasse III/1			Do 17
16.05.1940	MS-406	Groupe de Chasse III/1	1/3 x Do 17		

25.05.1940	MS-406	Groupe de Chasse III/1	1/3 x Bf 109		
		Razem	**3**	**0**	**1**

Wojciech Zmyślony

Źródła:

fotografia ze zbiorów pana Wojciecha Sankowskiego
Cynk J. B., Polskie Siły Powietrzne w wojnie 1939-1943, AJ-Press, Gdańsk 2001
Cynk J. B., Polskie Siły Powietrzne w wojnie 1943-1945, AJ-Press, Gdańsk 2002
Krzystek T., Zieliński J., Dowódcy dywizjonów Polskich Sił Powietrznych na Zachodzie, Bellona, Warszawa 2002
Simmons-Gnyś B., Pierwsze spotkanie, Kagero, Lublin 1996

:: wstecz

Władysław Gnyś [edytuj]

Z Wikipedii, wolnej encyklopedii

Władysław Gnyś (ur. 24 sierpnia 1910 r. w Sarnowie niedaleko Czarnolasu, zm. 28 lutego 2000 r. w Kanadzie) - podpułkownik pilot Wojska Polskiego II RP (awans do stopnia pułkownika nastąpił, gdy, w stanie spoczynku, żył na emigracji).

Służbę w lotnictwie polskim rozpoczął w 1931 roku. Dwa lata później, po ukończeniu kursu pilotażu w Grudziądzu, przydzielony został do 142 Eskadry Myśliwskiej 4 Pułku Lotniczego w Toruniu. 11 maja 1935 r., w czasie ćwiczeń zespołowych w powietrzu, zderzył się z samolotem PZL P.7 pilotowanym przez por. pil. Dionizego Durko. W wyniku tej katastrofy porucznik Durko zginął, natomiast kapral Gnyś z odciętym prawym podwoziem wylądował nie odniósłszy żadnych obrażeń. Za ten wyczyn 6 czerwca wyróżniony został pochwałą w rozkazie dziennym dowódcy pułku [1], a 18 czerwca tego roku odznaczony brązowym Krzyżem Zasługi [2].

Jako kapral służby nadterminowej był instruktorem w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. Kurs Podchorążych Lotnictwa ukończył w Szkole Podchorążych Lotnictwa dla Podoficerów w Bydgoszczy w 1938 roku. W roku 1939 po promocji do stopnia podporucznika w Dęblinie, otrzymał przydział do 121 Eskadry Myśliwskiej 2 Pułku Lotniczego w Krakowie.

Władysław Gnyś

3 zwycięstw

pułkownik pilot

Data i miejsce urodzenia	24 sierpnia 1910 Sarnów k. Czarnolasu
Data i miejsce śmierci	28 lutego 2000 Kanada

Przebieg służby

Lata służby	od 1931
Siły zbrojne	- Siły Powietrzne RP – Armée de l'Air - RAF
Jednostki	142 Eskadra Myśliwska, Dywizjon 302, Dywizjon 316, Dywizjon 309, Dywizjon 317
Stanowiska	z-ca dowódcy eskadry: Dywizjon 316 Dywizjon 309 dowódca: Dywizjon 317
Główne wojny i bitwy	II wojna światowa, kampania wrześniowa kampania francuska 1940 bitwa o Anglię

Odznaczenia

Spis treści

- 1 II wojna światowa
- 2 Po 1945 roku
  - 2.1 Przypisy
- 3 Bibliografia

II wojna światowa [edytuj]

W dniu 1 września 1939 roku nad ranem wystartował do lotu bojowego z lotniska polowego w Balicach razem z kapitanem Mieczysławem Medweckim. Po krótkiej potyczce z niemieckimi Ju-87 kpt. Medwecki został zestrzelony nad Morawicą natomiast Władysław Gnyś odskoczył od przeważającego liczebnie wroga. Następnie kilka minut później w rejonie Olkusza (nad miejscowością Żurada) zaatakował niemieckie bombowce i zestrzelił dwa bombowe typu Dornier

Do 17 E z 77 Pułku Bombowego Luftwaffe. Były to pierwsze samoloty niemieckie, zestrzelone przez polskiego (alianckiego) pilota myśliwskiego w II wojnie światowej. Fakt tego zestrzelenia jest jednak kwestionowany przez niektórych badaczy, przypisujących je artylerii przeciwlotniczej; prawdopodobna jest też wersja, że Gnyś uszkodził jeden z samolotów, który następnie zderzył się z drugim).

Po upadku Polski, poprzez Rumunię trafił do Francji. Tam został skierowany do dywizjonu Groupe de Chasse III/1 w Toul Croix, gdzie latał na myśliwcach francuskich Morane-Saulnier MS.406. Podczas walki nad Belgią został zestrzelony Kazimierz Bursztyn. W. Gnyś w tej walce zestrzelił jeden bombowiec. Po kapitulacji Francji W. Gnyś udał się do Port-Vendres, skąd 14 lipca 1940 roku, przez Oran i Casablankę przybył do Liverpoolu. 20 sierpnia tego roku otrzymał przydział do 302 Dywizjonu Myśliwskiego Poznańskiego. 21 maja 1941 roku 302 Dywizjon brał udział, w składzie skrzydła (3 dywizjony), w akcji nad Francją ppor. W Gnyś wrócił do bazy na ciężko uszkodzonym samolocie. W 1943 r. dowodził eskadrą w 316 i 309 Dywizjonie Myśliwskim Ziemi Czerwieńskiej. Od 25 sierpnia 1944 roku dowodził 317 Dywizjonem Myśliwskim Wileńskim. W dwa dni po objęciu dowództwa nad dywizjonem, podczas lotu rozpoznawczego niemieckich przepraw przez Sekwanę, W. Gnyś został zestrzelony przez artylerię przeciwlotniczą nad miejscowością Rouen we Francji. Mimo odniesionych ran (został postrzelony przez niemieckich żołnierzy po awaryjnym lądowaniu) uciekł z niewoli niemieckiej.

Na liście Bajana zajmuje 85 pozycję.

Po 1945 roku [edytuj]

Po wojnie wraz z rodziną wyemigrował i na stałe osiedlił się w Kanadzie. Miał dwóch synów: Stefan i Ashley.
19 czerwca 1996 r. przybył do Polski i odwiedził m.in. swoje rodzinne strony. W 1998 r. był podejmowany w Pałacu Prezydenckim przez Aleksandra Kwaśniewskiego.
W 1999 został odznaczony Orderem Odrodzenia Polski II Klasy[3] i awansowany do stopnia pułkownika.
Zmarł 28 lutego 2000 r. i został pochowany na cmentarzu w Osborn w Kanadzie, gdzie spoczął obok swojej małżonki Barbary Simon Gnyś.

Władysław Gnyś pod koniec życia nawiązał kontakt z Frankiem Neubertem - pilotem Ju-87, z którym 1 września 1939 roku stoczył krótką powietrzną walkę nad Balicami (a który zestrzelił kapitana Medweckiego). Prowadzili ze sobą przyjazną korespondencję i spotkali się kilkukrotnie, pierwszy raz 1 września 1989 roku, czyli w okrągłą 50. rocznicę boju nad Balicami. Znajomość kontynuują dzieci pilotów.

Ordery i odznaczenia

- Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari
- Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (2 września 1999)[3]
- Krzyż Walecznych – trzykrotnie
- Brązowy Krzyż Zasługi (18 czerwca 1935)
- Krzyż Wojenny (*Croix de Guerre*, Francja)
- Distinguished Flying Cross (Wielka Brytania)

Przypisy

1. Jerzy Pawlak, *Polskie eskadry* ... s. 283-284.

2. Dziennik Personalny M.S.Wojsk. Nr 12 z 11.11.1935 r.
3. M.P.1999.40.601 (http://www.abc.com.pl/serwis/mp/1999/0601.htm) - pkt 1.

Bibliografia [edytuj]

- Barbara Simmons-Gnyś, *Pierwsze spotkanie*, KAGERO, Warszawa 1996
- Jerzy Pawlak, *Polskie eskadry w latach 1918-1939*, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 1989, ISBN 83-206-0760-4
- Biografia i lista zestrzeleń Władysława Gnysia (http://polishairforce.biskupin.wroc.pl/gnys.html)
- Biografia Władysława Gnysia (http://www.zurada.olkusz.pl/Gnys/gnys_biografia.html)
- Biografia i lista zestrzeleń Władysława Gnysia (http://www.polishairforce.pl/gnys.html) na stronie www.polishairforce.pl
- Walka, Pojednanie, Przyjaźń. Gnyś i Neubert piloci września 1939 r. (http://www.wystawa.com.pl/index/strona.php?mi=401&lang=)
- Wacław Król: *Myśliwcy*. Warszawa: Ministerstwo Obrony Narodowej, 1980, s. 11-55. ISBN 83-11-06396-6.

Źródło „http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Władysław_Gnyś&oldid=35841580”
Kategorie: Absolwenci Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie | Polscy piloci myśliwscy | Oficerowie lotnictwa II RP | Uczestnicy kampanii wrześniowej | Żołnierze Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie uczestniczący w Bitwie o Francję | Lotnicy Francuskich Sił Powietrznych | Oficerowie Polskich Sił Powietrznych na Zachodzie | Lotnicy RAF | Odznaczeni Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari (władze RP na uchodźstwie) | Odznaczeni Krzyżem Walecznych | Odznaczeni Brązowym Krzyżem Zasługi (II Rzeczpospolita) | Polacy odznaczeni francuskim Krzyżem Wojennym | Polacy odznaczeni Distinguished Flying Cross (Wielka Brytania) | Odznaczeni Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (III Rzeczpospolita) | Urodzeni w 1910 | Zmarli w 2000

Tę stronę ostatnio zmodyfikowano 07:42, 23 mar 2013.Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http://wikimediafoundation.org/wiki/Warunki_korzystania).